

Izhaja vsaki četrtki ob 11. uri dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1.50. Za Nemčijo je cena listu 5.K, za druge dežele izven Avstrije 6 K.

Rokopise sprejema uredništvo v Gorici, dvorišče sv. Hilarija št. 7.

Izdajatelj in odgovorni vrednik: Ivan Bajt v Gorici.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič) v Gorici.

Naročnino in naznana sprejema upravništvo v Gorici, Semeniška ulica št. 9. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdievem tekalšču nasproti mestnemu vrtu in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računajo po petit vrstah, in sicer: če se tiska enkrat 14 vin., dvakrat 12 vin., trikrat 10 vin. Večkrat po pogodbi.

Socijalno vprašanje

ali:

Odkod izvira siromaščina delavskega ljudstva.

Krščanstvo je zlato žilo presekal, liberalizem jo je vnovič zacelil.

Stare krščanske nauke so končno pregnali ljudem iz uma in srca takihle novi liberalni nauki:

1. Človeku je treba pustiti proste roke, da si pomaga, kolikor more. Če človeka vežejo postave, je neroden, okoren in ne bo imel nikoli pravega veselja do dela.

2. Človek je v srcu sebičen, samopašen in dobičkaželjen. Če hočemo, da bo delal in napredoval, moramo dati svobodo njegovi sebičnosti in dobičkaželjnosti. Če bo videl, da mu miga bogastvo, bo delal noč in dan.

3. Bogastvo poedinih ljudi in tudi celih narodov bo raslo, ako bodo ljudje gledali le na dobiček in gmotne koristi. Božje zapovedi človeka preveč vežejo in tako zabranjujejo množenje bogastva. Modro gospodarstvo išče dobička in vedno več bogastva, za božje ali cerkvene zapovedi se ne meni. Poštenje je boječ, pobožnost je preočna, z božjimi in cerkvenimi zapovedmi ne bomo zidali železnic in ne prekopalni sotesk! V gospodarstvu ne velja poštenje ali strah božji, ampak moč, razum, denar, dobiček, vedno večji kupi bogastva.

4. Na ta način pride med ljudmi do tekmovanja in boja, ker pride, če bo vsak le za se delal in hrepenel po dobičku, do prepira z bližnjim. A to nič ne dá. Življenje je boj. V boju zmaga boljše ljudje, t. j. močnejši in bistroumniši, slabotni pa in neprevidni propadejo. To je tudi prav, ker tako zmajajo ljudje, ki imajo velike zmožnosti in ta-

lente, druge ljudi, ki imajo le male ali srednje moči. Ako bi v tem boju veljale božje ali cerkvene zapovedi, ne bi vselej do veljave prišle velike zmožnosti in bistre glave. To pa ne bi bilo modro in bi bilo v škodo bogastvu in napredku. Kakor v grmu zadušijo močne šibe slabotne in nazadnje ena ali dve vse druge in vzraste eno visoko drevo, tako prekosijo močni in bistroumni ljudje druge, ki so bolj slabotni in manj bistroumni. Slabotni propadejo, močni ostanejo.

To je nova vera o novem maliku. Malik je bogastvo, njemu na čast je proglašena svoboda in neodvisnost od vseh vezí in okov božjih in cerkvenih nauk in zapovedi. Geslo novih prorokov je bilo: lakomnost v srcu, dobiček v žepu!

To novo vero so sprejeli od Angležev Francozi in od njih vsi narode v Evropi. Širili so te nauke pod imenom svobode in napredka zlasti judje po časopisih in po njih vplivu so spravili to svobodo tudi v postave. — Novi nauki so res prinesli mnogim dobre službe, častne naslove, velike dohodke iz obrti in trgovstva. Svet je napredoval. Vsi so hvalili nove bogate čase, zasmehovali so staro okorno življenje naših pradedov. Kdor pa je bolj bistro gledal v to novo bogato življenje, zmajaval je z glavo neveren.

Katoliška cerkev je nove nauke in novo življenje obsodila. Vsled tega so vzdignili krščeni in obrezani proroki novega malika velik hrup proti cerkvi in so jo zasramovali za starokopitno, za nasprotno napredku in blaginji narodov. Zahtevali so od nje, da se mora sprijazniti z novimi nauki in z napredujočo znanostjo, da mora zastarele nauke o poštenju, o pravičnosti, o čistosti in strahu božjem dati v zameno za nove nauke o svobodi in razbrzdanosti, o uživanju in razveseljevanju.

ganjati Turke; spravljati v jetnišnice, metati v ječe, klati in ubijati.

A ko si je ohladil svoje srce nad Turki, tedaj obrne meč proti kristjanom, a najhujše proti Franciskanom. Duhovniki so morali pometati ulice in najnižja težaška dela opravljati pod ostro stražo. Naenkrat zapove svojim neusmiljenim vojakom, da morajo vse kristjane razorožiti. Kdor ni hotel sam oddati orožja, tega so vrgli v ječo, zahtevajoč od njegovih sorodnikov veliko odkupnino.

Njegovi eksekutorji so se vrgli na vsakega kristjana, o katerem so znali, da bodo pri njem napolnili svojo nenasitno malho.

Travniške (Travnik je prvo mesto za Sarajevom v Bosni) ječe so bile napolnjene z zasužnjenimi kristjani.

Nekega večera so vrgli v ječo franciskana o. Stefana, župnika, ne da bi sam znal, česa je kriv.

Drugi dan vkaže Omer-paša, da naj ga pripeljejo predenj in ga tako le pozdravi:

„Ti podpihuješ vstajo med Turki, da se protivijo cesarskim naredbam!“

„Ti pošiljaš grozne in krvave vesti iz Bosne v Avstrijo!“

„Ti pobiraš denar pri siromašni raji za nabavo orožja, da se tako morejo zoperstavljati cesarski vojski, turškim pravdom in da se odtrže Bosna od našega sultan-cara!“

Odgovoril jim je papež Pij IX.: Ne smemo! Pri tem odgovoru je katoliška cerkev ostala in se ni vdala novemu svetu, katerega je preslepil prvi uspeh liberalizma.

Polagoma so se ljudem odpirale cči in so spoznali slabe nasledke novih nauk, grenke sadove svobode in lakomnosti. Ti pogubni nasledki so bili:

1. Ljudje so začeli živeti brez Boga, brez strahu božjega, brez poštenja in ljubezni. — Vsled tega so živeli vedno bolj razuzdano in pregrešno. Vračali so se v krščanska ljudstva nečisti duhovi grdih pregreh, kakršne so bile okužile paganska ljudstva. To je pametne ljudi napolnilo s strahom.

2. Življenje je bilo bolj lakomnih ljudi za dobiček. V tem boju so omagali slabotni in ubogi, zmagali pa so bogatini. Omagali so delavci v tvornicah nasproti bogatim gospodarjem in so postali sužnji samodelnih strojev.

Omagali so mali obrtniki-rokodelci, ker so bile stare zadrage razdružene in celo prepovedane v imenu svobode in napredka. Vsak obrtnik je stal zdaj sam zase, neodvisen od mojstra in prost od zadržnih pravil, ali ker je bil revež, ni ga rešila prostost, zapal je v oblast bogatega podjetnika, kateri je z denarjem odprl velike delavnice in najel na stotine rokodelcev delavcev. Plače delavcem niso določale več zadrage ali posebna razsodstva, ampak prosta pogodba z gospodarjem. Pogodba je bila prosta, ali revež se je moral pogoditi za vsako ceno, ako je hotel živeti. Prostost je dobro služila bogatim, slabo je gospodarila ubogim.

Omagali so kmetje, ker so bili prosti in so smeli svoja posestva razkosavati in obkladati z dolgovi. Čudé

„Kaj ne veš li ti, kako se sodi takim podpihovalcem — izdajalcem domovine in svojega cesarja?“

Duhovnik prebledi, dne roko na prsi in reče:

„Čestiti poveljnik in paša! Kar si mi sedaj naštel, tega nisem nikdar naredil.“

„Nikdar nisem podpihoval bosanskih Turkov proti cesarskim naredbam.“

„Nikdar nisem razširjal vesti v Avstrijo; saj ni niti potreba za to pismo-noše, ker, kadar puška počni na tej strani, sliši se tje do vojaškega kordona.“

„Nikdar nisem zbiral denarja pri raji, da jim nabavim orožja; nikdar, prisežem pri Kristusovi veri!“

Nato se prime Omer-paša za brado in zarjovi kot lev na duhovnika:

„Malopridnež! zakaj tajiš, kar si govoril? . . . . . glej tukaj dokaza.“

In razvije neko pismo.

„Mar ni li to spisano v našem jeziku in zapečatenjeno?“

Na to reče duhovnik:

„Lahko se piše in pečati, čestiti paša! To so Turki podvrgli; a da pride kak človek moje vere k vam, vsakdo bi dal svojo glavo rabelju pod meč — da nisem jaz nikdar tega niti govoril niti storil.“

„Ha, nisi?“ zarentači paša, „a čegav je ta le pečat — mar ni li tvojega brata, — brata in pomočnika tvojega?“

se so gledali trezni kmetje liberalne govorinike, ko so jim — kar iz sebe od navdušenja hvalili prostost, napredek, omiko, solo, obdelavanje po novem načinu, umno gospodarstvo itd. „Uboštvo, uboštvo je naša šola“, govorili so med seboj, ko so se učeni gospodje odpeljali zopet v mesto.

3. Lakomnost bogatih ljudi je potlačila sploh vse stanove, ki niso imeli denarja. Denar je zavladal in z njim obrestovanje in oduševstvo. V imenu liberalne prostosti in napredka so izbrisali iz postav vse prepovedi in kazni oduševstva. Odirati in zatirati je smel, kdor je mogel in znal. Delavsko ljudstvo pa tega ni moglo, ker ni imelo s čim in ni vtegnilo, ker je bilo prikovano k delu. Odirati in zatirati so mogli in smeli in utegnili ban- kirji, menjavci, upniki, trgovci in posredovavci. Ti so pod vlado novega malika grozno obogateli, drugi so obubožali. Ljudstvo je ostalo množica revežev, pod oblastjo nekaterih bogatinov. Ti bogatini so v obče ljudje brez vere, brez Boga, potratni, razuzdani, brez občutka. Njih lakomnosti ni bilo nič sveto, za denar so prodajali in kupovali tudi ljudi, črne in bele. Kakor skrivaj in čez noč je prišla nad narode sramota: da ljudje ljudi prodajajo za denar! Koliko nedolžnih dečkov, koliko krščanskih devic, koliko po božji podobi ustvarjenih ljudi belih, črnih in rumenih žrtvujejo vsako leto novemu maliku ali bogastvu!

Proti tem krivicam je cerkev povzdignila glas od začetka in kliče tudi še zdaj: gorje vam! Zato pa liberalizem in judovstvo zaničujeja in preganjata cerkev in ji jemljeta imetje. Rada sta pa pripravljena, bogato plačati škofe in duhovnike, ako hočejo z njimi držati ali vsaj molčati. To pa se ne bo zgodilo, ker je zapovedano namestnikom

Župnik pogleda v pismo, ter se strese kakor šiba na vodi, a oči mu zalijó solze. Zares, župnik je videl, da je njegov duhovni pomočnik brat Mihael, pritisnil pečat na ona obrekovanja, radi katerih bo moral bedno viseti ali na kolu ali na vrvi.

II.

Pod Travniško Golgoto.

Vedel je ubogi župnik, kaj ga čaka. Drugi dan napiše v ječi pismo in ga skrivaj pošlje svojemu duhovnemu pomočniku.

A že je prišel tudi pomočnik v Travnik za svojim župnikom, da vidi in razvidi, zakaj so starca uklenili.

Pismo dospe srečno v roke pomočnikove in on prečita:

„Mili brat! Kaj sem Tebi, predragi, tako krivico storil, da si taka obrekovanja s hudobnimi Turki navalil na me nesrečnika in še svoj pečat za potrdilo udaril? . . . Jaz moram umreti. — No, Tebi naj milostljivi Bog oprostí! — Tvoj bivši župnik brat Stefan.“

Ko je pomočnik prečital to usodopolno pismo, je bil kakor bi ga strela zadela. Spomni se, da je udaril svoj pečat na pismo, ko mu je je turški sodnik dal podpisati, a sestavljeno je bilo v turškem jeziku; a sodnik mu je razložil, da je tako-le napisano: „Čestiti paša in poveljnik! Mi smo pobrali od raje vse

LISTEK.

Križ.

Črtica iz Bosne, hrv. spisal Ivan Lepušić.

I.

Usodni pečat.

Bilo je leta 1850.

Bosanski Turki so se dvignili proti raji (kristjanski podložniki turški), da celó proti cesarskim ljudem; zato pošlje turški cesar v Bosno poturico (poturčenega kristjana) Omer-pašo (Mihaela Latasa) kot vrhovnega vojskovodjo, da pomiri Bosnjake, ter mu da neomejeno oblast, katera se more poslužiti pri pomirjevanju ustašev.

Čim je došel Omer-paša, bili so mu kristjani na razpolago v nadi, da jih bodo kot Hrvat vzel pod svoje varstvo.

Paša jih je vrlo prijazno vsprejemal, zlasti je pa bosanske Franciskane pridobil in pri svojih posvetovanjih razpravljal z njimi, kako se mora postopati, da se zlomi moč nasilnih Turkov in uvede zopet zakoniti cesarski red v Bosni.

Ali o Omer-paši se lahko reče kakor o ciganu: „Ko bi cigan cesar postal, da svet zastraši — obesil bi on najprej svojega lastnega očeta.“

Omer-paša obrne svoj meč najprej proti Turkom krajnskimi, kateri so se takoj dvignili proti njemu in njegovim novim naredbam. Ne samo v turški krajini, ampak po celi Bosni je začel nemilo pre-

Kristusovim, da morajo na glas označevati sodbo božjo grešnemu svetu.

In vendar se ne opravi vse s samim denarjem! Treba je tudi glave, če se hoče vladati svet. Liberalizem si je zategadelj vzgojil mnogoštevilno uradništvo, katero bogato plačuje, da molči in upravlja narodom življe in vlada svet po volji liberalnih bogatinov. Uradništvo je v resnici silno vdano novim naukom in je prepričano, da je njegova edina in sveta dolžnost, braniti lastnino in varovati gospodarstvo liberalnih mogotcev.

Toda resnica je prišla vendar le na dan. Kar je cerkev nekedaj sama učila in vzdrževala proti celemu svetu, to so zdaj spoznali tudi otroci tega sveta, učenci liberalnih učiteljev, katerim pravijo socialisti in socijalni demokratje. Nimajo vere, nimajo spoštovanja do cerkve, nimajo zaupanja v katoliške duhovnike, ali eno resnico so spoznali. In ta resnica se glasi: Liberalni nauki o napredku in svobodi so pesek v oči; bogastvo liberalne gospode se zbira iz oderuštva delavskega ljudstva.

Ob koncu XIX. stoletja je cerkev doživela, da so najbolj napredni in svobodomiselnih ljudje spoznali laž liberalizma in resnico gospodarskih naukov stare krščanske šole. Bog daj, da bi ob koncu XX. stoletja spoznali vsi ljudje celo resnico krščanskega nauka!

Iz Leonove oporoke.

Socijalna demokracija in anarhizem.

Sv. Oče piše: „Žalostna pravna zmeda je bila seme, iz katerega so nastali v nižjih slojih nemiri, beda in upornost. Odtod neredi in razburjanja, začetek hušnih viharjev. Bedno stanje velikega dela nižjega ljudstva zahteva nujno, da se zboljša, a zdaj ga čudovito izkoriščajo spretni agitatorji, posebno socijalistične stranke, ki z nespametnimi obljubami prihajajo med ljudstvo, da med njim izvršujejo brezbožne namene.

Ker pa, kdor je enkrat začel padati zviška, mora priti do tal, zato je logika razvoja kot maščevalka načel vzgojila pravo zločinsko družbo, ljudi zdvijanih nagonov, ki so takoj s svojimi prvimi dejanji zbudili grozo in strah... Kdo bi se mogel obraniti zone sočutja in razburjenosti, kdor je v zadnjih letih videl, kako so napadali in morili vladarje in vladarice, poglavarje močnih republik, — in sicer iz tega edinega uzroka, ker so bili nositelji najvišje avtoritete.

Proti tolikemu zlu in proti nevarnostim, ki groze družbi, je naša dolžnost, da iznova vse ljudi, ki so blage volje, in posebno one, ki so višjega stanu, pozivljamo, naj premišljajo o zdravljenju in jih začno uporabljati hitro in z odločno previdnostjo.

Politične in cerkvene vesti.

Avstrijski državni zbor. — Seja dne 17. t. m. — „Nemška ljudska stranka“ je predlagala nujno, naj vlada

orožje; raja je mirna in poslušna in je dragovoljno oddala svoje orožje.“

Ali sodnik je pomočniku v turškem jeziku pisano pismo drugače razložil, nego je bilo v resnici pisano, da izmami njegov pečat, kateremu bodé paša veroval.

Kaj naj počne sedaj nesrečni pomočnik? Kdo naj veruje njegovim besedam, če tudi pred pašo gre, vse pove in zvali vso krivico na sodnika? Lahko za njega, da bi imel par sto cekinov za odkup; dal bi polovico sodniku, polovico paši. Sodnik bi spravil vso stvar v najboljši red, kakor da ne bi nikdar imel prstov pri tej stvari. Obiskal je v mestu vse glavne kristjane, ali ni dobil pri nobenem niti cekina. Vse, kar so imeli, so že dali za odkupe.

In ko vidi, da ni od nikjer pomoči, gre iz mesta kot slep in gluha. Še le pod gričem „lovača“ se vstavi in vrže oči na ono strašno mesto. Srce se mu skrči, ko pomisli na strašni konec svojega župnika. Na onem griču stoji košata hruska, na njej visi vrv, a nedaleč kol: grozne priprave za mučenje.

„Tukaj konča moj nedolžni župnik v groznih mukah svoje zaslužno življenje...“, spregovori pomočnik in leden mraz mu stisne srce, a vest ga peče, ker je tako na lahko roko udaril svoj pečat na ono usodno pismo.

predloži načrt zakona, da dobe občine od države odškodnino za razna opravila v prenešenem delokrogu. Nato se je pričela razprava o blagajnični upravi finančnega ministerstva.

Seja dne 18. t. m. — Zbornica je sprejela predlog „Nemške ljudske stranke“. Vsenemci so dalje predlagali, naj se podpora Pragi (16 milijonov K) izloči iz proračuna finančne uprave in naj se o njej pozneje razpravlja. Ta predlog je zbornica zavrgla z 179 glasovi proti 83.

Seja dne 21. t. m. — Zbornica je nadaljevala razpravo o finančnem ministerstvu. Dr. pl. Koerber se je pogajal z nemškimi strankami glede podpore 16 milijonov K Pragi.

Seja dne 22. t. m. — Zbornica je sprejela postavko 16 milijonov K za Prago z 218 glasovi proti 83.

Seja dne 23. t. m. — Poslanci Pražek, Hrubi in dr. so zahtevali, naj vlada brani kmečke koristi pri sklepanju nagodbe z Ogersko in pri sklepanju trgovinskih pogodb z drugimi državami. Poslanci Kliemann in dr. pa so zahtevali, naj vlada nastopi proti kartelu sladkornih tvorničarjev.

Vatikan in Rusija. — Rimski listi javljajo, da je državni tajnik Rampolla poslal ruski vladi noto, v kateri odločno protestira proti nastopu nampram škofu v Vilni.

Revolucija v Belgiji. — Katoliška večina državnega zbora se ni udala terorizmu brezvestnih voditeljev soc. demokratov ter je z odločno večino zavrgla njih zahtevo po reviziji ustave. Ta odločnost katoliške večine je pomagala. Razburjenje med delavstvom se je poleglo in delo je zopet pričelo. Največ škode trpe zapeljani delavci, ki niso ves čas imeli nobenega zaslužka.

Umor ruskega ministra. — V torek dne 15. tega meseca se je izvršil v Petrogradu umor iz maščevanja na ministru za notranje stvari, Sipjaginu. O priliki zadnjih dijaških nemirov lanskega leta v Kijevu je bil kaznovan visokošolec v Kijevu, Balšanov. Zaradi tega se je hotel maščevati nad ministrom notranjih zadev, kar je tudi izvršil v torek popoldne. Preoblekel se je v uniformo ruskega adjutanta ter pričakal v veži palače državnega sveta Sipjagina. Ko je notranji minister došel, izroči mu Balšanov neko pismo; minister seže po pismu, pri tej priliki pa vstrelil Balšanov petkrat nanj z revolverjem. Minister je bil takoj mrtev.

Novice.

Cvetoči maj. — Bliža se mesec maj, ki je od nekdaj posvečen preblaženi Devici Mariji. V najnovšem času prizadeva si socijalna demokracija na vse načine, da bi pridobila mesec maj za svoje zmote in neblage namene. Pospešujemo tedaj v mesecu maju čiščenje Marije Device. Njo, ki je stolp kralja Davida, postavimo nasproti najnovjšim zmotam.

V Gorici se obhajajo „Šmarnice“ v slovenskem jeziku v cerkvi sv. Ignacija na Travniku vsaki dan ob 5. uri zjutraj. Zahajajmo pridno!

Kot kamenit je stal dolgo in nepremično gledal v ona mučila na griču, vzdigne in tužno zavpije:

„Oh, bosanska Golgota v devetnajstem stoletju, koliko nedolžnih je končalo na tebi!“

V tem trenutku si predstavi križ na Golgoti in Zveličarja — njegovo trpljenje in kri, katero je prelil za odkup človeštva. Neka nevidna roka ga začne voditi. Obrne se in gre; trdo stopa — in več ur hoda naredi, ne da bi se mu duša odtrgala od Golgote in onega griča. — Tako dospje do svojega župniškega mesta. Stopi v hišo. Čim vstopi, se vrže na koleni pred razpetega Zveličarja in začne se potrto kesati, da je tako lahko mišljeno udaril pečat na ono usodno pismo in s tem zadal smrtni udarec poštemu čelu svojega župnika. Saj ve, da v hiši ni nič drugega, razun nekoliko hrane v kleti, s čemur bi mogel odkupiti župnika.

Dolgo je molil pred Razpelom. Odloči se, da pojde k paši in da vso podvrženo krivico prevzame na svojo odgovornost; mesto župnika ponese svojo glavo na Travnisko Golgote in s svojo lašno krvjo izbriše pečat iz pisma, ki so mu ga po goljufiji podvrgli.

(Dalje pride).

Trideseti dan po smrti Njega Eminencije kardinala Missie se je obhajal včeraj v stolni cerkvi s slovesno mašo-zadušnico. Udeležili so se gg. namestništveni svetovalec grof Attems, deželni glavar vitez Pajer in mnogi vojaški in deželski dostojanstveniki.

Č. g. Jos. Pavletič, župnik v Renčah, je imenovan za dekana v Št. Petru. Včeraj je bil kanonično investiran. — Čestitamo!

Vabilo. — Podružnica „Slomškove zveze“ priredi v četrtek 1. maja t. l. ob 10. uri predpoludne zborovanje v „Sol-skem Domu“. K obilni udeležbi uljudno vabi o d b o r.

„Centralna posojilnica“ v Gorici naznanja sl. občinstvu, da bode imela odslej uradno pisarno odprto razun navadnih uradnih ur še vsak ponedeljek in četrtek popoldne od 2—4 ure.

Načelstvo.

Kavarna „Central“ v Gorici. — Te dni se je otvorila kavarna „Central“ na voglu tik cerkve sv. Ignacija na Travniku. Kakor čujemo bo v njej p. n. gg. gostom na razpolago poleg treh biljardov tudi okoli 100 časopisov najrazličnejše vrste.

Imenovanje. — Docent na dunajskem vseučilišču g. Matija Murko je imenovan rednim profesorjem slavistike na vseučilišču v Gradcu.

Orožniški postajevodja Anton Sepić imenovan je kancelistom pri c. kr. okr. sodišču v Buzetu.

Veselica ženske podruž. družbe sv. Cirila in Metoda. — Velika dvorana goriške čitalnice je bila v nedeljo zopet polna. Veselica se je vršila po napovedanem raznovrstnem programu. Vse točke je občinstvo pozdravljalo z živahnim ploskanjem.

Vodstvo ženske podružnice sv. Cirila in Metoda je lepih vspehov lahko veselo. Vsem blagorodnim gospicam in gospodom, ki so nam napravili izredni vzitek, izrekamo prisrčno zahvalo!

Tumovi „pevci“ okolu „Narodnega sklada“ so napravili mej tem izlet na Ajševico... Slovensko občinstvo pa ni šlo za njimi.

Čisti dohodek veselice je bil namenjen našemu narodnemu šolstvu. Slovensko občinstvo je torej vse hvale vredno, da se je v tako obilnem številu udeležilo.

Umazana konkurenca. — Pišejo nam, da hočejo nekateri delati s slovensko tvrdko soda-vode umazano konkurenco. V ta namen ponujajo laške tvrdke sodovko celo pod ceno (1 kr. boljši kup), ker si mislijo, da ako vičijjo slovenskega konkurenta, potem sami postavijo ceno, kakor bodo hoteli. Opozarjamo na to okolnost kerčmarje v Gorici in na deželi. Nikar ne dopuščajmo, da bi se slovensko podjetje vničilo. Sodovka iz te tvrdke je tudi najboljša — in jo povsod najrajši pijejo. Nekdo.

Stara mera in vaga prepovedana. — Trg. ministerstvo je izdalo naredbo, vsled katere se ima kaznovati kolikor kupce toliko prodajalce, ki bi prodano ali kupljeno blago tehtali po funtih ali merili po bokalih.

C. kr. kmetijska družba v Gorici priredi v nedeljo dne 27. t. m. ob 4 uri popoldne shod, h kateremu vabi vse živinorejce istega okraja. Na tem shodu se bode predavalo o zboljšanju živinoreje v goriški planoti s posebnim ozirom na simentalsko pasmo.

Katoliško društvo slovenskih učiteljic na Primorskem je imelo dne 17. malega travna pod predsedničnim vodstvom svoje redno zborovanje.

Predsednica se je spominjala rajnkega kardinala kneza in nadškofa dr. Jakoba Missie, v katerem je društvo izgubilo vzornega pokrovitelja, vnetega za duševni napredek naših členov. Srčno je želel pokojnik, da bi se vse primorske učiteljice združile v istem katoliškem mišljenju. Zelo žal mu je bilo, da se to ni zgodilo. Za društvene zadeve se je vedno zanimal. Njegov zadnji svet je bil, da bi vodstvo naprosilo veleč. očeta Hugolina Sattnerja za voditelja prihodnjih duhovnih vaj. Svete vaje je vsako leto tudi gmotno podpiral.

Za rajnkega pokrovitelja bode hvaležno društvo pri slovesni društveni zadušnici v cerkvi sv. Ignacija pelo Pielov Requiem.

Za žalostni spomin je predsednica družtvenicam prebrala svoj spis „Skalnica“.

Nadaljevala je tudi svoje predavanje o uspešnem delovanju Zofije Baratove na

polju vzgoje in pouka do njene smrti leta 1865.

Prihodnje zborovanje bode dne 8. maja ob 1/2 10 zjutraj.

Kuhinjska šola. — V kratkem se otvori v Gorici kuhinjska šola. Več povemo kasneje.

Električna razsvetljava. — Danes bo obhodila posebna komisija naše mesto, da pregleda ulice in trge, po katerih se ima upeljati električna razsvetljava ter da sprejme morebitne ugovore strank proti napravam te razsvetljave.

Izpred sodišča. V pond. 14. t. m. je bil obsojen 23-letni Evgen Frančeškin iz Bilj radi žaljivih izrazov proti katoliški veri na 1 mesec zapora. Zagovarjal ga je dr. Tuma. — Jožef Cigoj je bil obtožen zaradi nespoštljivih izrazov nasproti Nj. Velič. Bil je oproščen. Zagovarjal ga je dr. Franko.

V petek pa sta bila obsojena 30letni Alojzij Trevisan in Egidij Cociancig, oba iz Gorice. Prvi na 7 mesecev ožstre ječe in drugi na tri tedne zapora. Obtožena sta poleg drugega da sta na Velikonočni praznik na postaji v Zagraju vpila „Proč z duhovni!“ „Proč z duhovsko kapo!“ „živio Asino!“ in „živio socijalizem!“

Umrl je v četrtek dop. tukajšnji odvetnik dr. Angel Canetti, star 54 let.

Luna je mrknila v torek zvečer. Ob 6. uri 20 minut je stopila v senco naše zemlje, ob 7. uri 25 minut je bila popolnoma v senci, ob 9. uri 45 minut pa je izstopila iz sence. Popolno mrknjenje je trajalo od 7. ure 25 minut do 8. ure 35 minut. Kjer ni bilo oblačno, se je mrknjenje lahko videlo po Evropi, Aziji, Afriki, in Avstraliji.

Električna železnica iz Trsta na Opčino je izgotovljena. Mestni svet tržaški je v seji dne 18. t. m. ponudil akcijski družbi 6600 K, da preloži postajo iz trga velike vojašnice do začetka ulice Torrente. Ob enem zahteva mestni svet, da morajo biti napisi na železnici samo v italijanskem jeziku. Ta zahteva je krivična, zato je vlada ne sme dovoliti. Ravno tako krivična in brutalna je druga zahteva mestnega sveta, da mora namreč biti osobje pri tej železnici le italijanske narodnosti.

Delavski štrajki. — Štrajk v ladjedelnici v Trstu se nadaljuje. — Ta teden so bili začeli štrajkati tudi delavci v vrvarski tvornici Sušičevi v Gorici.

Naše romarje je sv. Oče sprejel v četrtek 17. apr. v cerkvi sv. Petra. Roko sta mu poljubila monsignor Alpi in č. g. I. Rojec. Monsignor Alpiju je sv. Oče rekel: „Vi ste izgubili s kardinalom Missio mnogo. Bil je mož velikih kreposti“. Navdušenje med romarji je bilo nepopisno. Sv. Oče je imel živahen govor, ki je trajal eno četrt ure. Pri avdijenci je bilo več kardinalov in škofov in mnogo imenitne gospode. Najprej je nagovoril sv. Očeta kardinal Sarto iz Benetk, potem je odgovarjal sv. Oče na pamet, krepko in glasno, da so se vsi čudili.

Naj omenim še, da so moški dobili stanovanje pri sv. Marti, ženske pa pri „kolonadah“ zraven cerkve sv. Petra.

Iz Bosne. — Darežljivost kardinala Missie. Znano je, da v mestu Prijedor in njegovi okolici katoliškega ljudstva ni bilo, nego le krščani grške razkolne cerkve in mohamedanci. Še-le po okupaciji leta 1878. započela je nastajati mala in uboga katoliška občina, koja se je pa od leta do leta vedno bolj množila in razprostirala, ter se še sedaj povečuje.

Z neopisljivimi težavami, borbami in zaprekami začela se je v tej novi kat. občini ustanovljati župnija, postavljati prepotrebna župnijska cerkev in dušnopastirska hiša. Na novo započela kat. občina ni zmožna bila doprinesiti niti deseti del stroškov za ta podjetja.

V tej silni potrebi za nujno potrebno cerkev in nje naprave smo se obrnili s prošnjo do presvitlega in mil. gospoda Jakoba Missia kneza-škofa v Ljubljani, ter mu javili v koliki obsežni potrebi, osobito v versko cerkvenem oziru in pomenu so Slaveni naseljeni tukaj.

In veleblagosrčni slovenski knez in vladika je brž prav knežji dar poslal za prepotrebno novo cerkev.

Začela se je zidati cerkev sv. Jožefa, odnosno sv. nazaretske Družine, na zemlji jugoslavenske Bosne, kjer prej katoličanstva ni bilo.

Več let sno, kakor prosjaki, postavljali in napravljali cerkev in druge

Za kratek čas.

Kako se je kmet Plana vozil prvokrat in zadnjokrat po železnici. — V vasi Kislička na Českem je bil kmet posebne vrste, ki se ni nikoli vozil po železnici. Kislička je eno uro oddaljena od postaje. Nekeč sklone kmet peljati se vendar enkrat po železnici v Prago, ki je osem postaj od domače postaje. Kupi si listek, sede v vlak in se odpelje. Peta postaja se imenuje: Plana. Sprevodnik odpre vrata, kjer je sedel kmet Plana in zakliče: Plana, aussteigen! (Plana, izstopite!) Kmet misli, da je njemu zaklical. Pobere hitro svoje stvari in hajd v restavracijo. Pokliče vrček piva, ne meneč se dalje za vlak, ki je oddrdral proti Pragi. Mej tem pride vlak iz nasprotni strani, iz Prage. Kmetu se na zadnje nekam čudno zdi, pobere zopet svoje stvari, gre ven in vpraša sprevodnika: „Vi, konduker, kako se imenuje ta postaja?“ Sprevodnik: Plana! Einsteigen! (Plana! Vstopite!) Kmet si misli: „Kako sem vendar imenitna oseba, da me vsak konduker pozna po imenu“. Vsede se v vlak, veseleč se prijetne vožnje. Po poti si misli: „Zdaj bomo kmalu Pragi in zopet bo: Plana, aussteigen!“ Pa kako se zavzame, ko zasliši čez nekoliko časa zaklicati svojo domačo postajo. Izstopivši iz voza koraka žalostno proti Kislički mrmraje po poti: Plana aussteigen, Plana einsteigen, bodi doma!

Učenec,

star vsaj 14 let, krepak in pošten, se sprejme takoj pri *Mihaelu Pipanu, sodarskemu mojstru v Škofjiloki, Kranjsko.*

Anton Breščak

Gorica, gosposka ulica št. 14, (blizu lekarne Gironeoli).

Ima v zalogi vsakovrstno pohištvo za vsak stan. — Oprava po najmodernejših slogih, posebno za spalne, jedilne in posetne sobe je po nemškem slogu.

Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mize, različna obešala, preproge za okna itd. Različne stolice z trsja in celuloida, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbiro ter razne tapcarije. Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, preskrbijo se po izbiri cenikov v najkrajšem času. — Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

V zalogi ima najelegatnejšo sobno opravo, na katero se še posebej opozarja p. n. občinstvo!

Teodor Vidmar, kovaški mojster v Kobaridu, išče pomagača in učenca za svojo obrt.

Najboljša krma za živino je

KOKOVA ZMES

katera se sedaj rabi kot hrana za živino in zlasti za isto, ki daje mleko, potrjeno od

prof. dr. Potta v Monakovem (Bavarsko).

Dobiva se na prodaj edino pri trgovcu

Josipu Komelu, ulica proti Soškemu mostu št. 67 (prej K. Sirk) in podružnici v Stolni ulici št. 4.

Uzorec iz navodil se razpošilja brezplačno.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

„Krojaška zadruga“,

vpisana zadruga z omejeno zavezo

v Gorici,

Gosposka ulica hiš. št. 7.

VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas v največji izberi, kakor: sukno, platno, prtenino, Chiffon, oksfort, srovice, vsakovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce. Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah. Cene so stalne brez pogajanja.

Lekarna

Cristofolletti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice z znamko sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Te kapljice uredijo redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. — Okrepé želodec, storé, da sagine v kratkem času omotica in životna lenost (mrtvosť). Te kapljice tudi storé, da človek raje je.

Cena steklenici 60 vin.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu. Za naročitve in pošiljatve pa jedino le v lekarni

CRISTOFOLETTI v Gorici.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici, ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krčmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Važno za vsakega!

Razprodaja za 2 gld. 95 kr. dobite 14 dragocenosti:

Važno za vsakega!

Žepna ura Anker Rem. (tudi posrebrnjena) z lepim krovom, 3-letno poročje. — Elegantne oklopne verižice z mahalom. Pariški sestav. — Igljica za vratnik s ponar. kameni. — Par pozlačenih gumbov za zapestnike. — Oprava naprsnih in ovratnih gumbov. — Par srebrnih ubanov. — Prstan z elegant. kameni. — Malo žepno zrcalo.

Te dragocenosti se dobe po poštnem povzetju za 2 gld. 95 kr.

Bratje Hurviz,

Krakov, Stradom 17 (Avstrija.)

Kar ne ugaja se v 8 dneh lahko povrne. Bogati ilustrovani katalogi se dobe brezplačno. Prekupi in agenti se sprejemajo.

Teodor Slabanja,

srebrar,

v Gorici, ulica Moreli 12,

priporoča prečast. duhovščini za izdelovanje cerkvenih posod in orodja. Pripravo cerkvenega orodja olajšuje revnim cerkvam s tem, da daje tudi na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalec sam lahko določi.

Karol Draščik,

pekovski mojster na Kornu v Gorici odlikovan z častno diplomom najvišjega priznanja jubilejne razstave na Dunaju l. 1898.

ln v Gorici na razstavi l. 1900 s zlato svetlino izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinejšega, za nove maše in godove, kolače za birno in poroke itd.

Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov. — Priporoča se za nje svojim rojakom v mestu in na deželi najuljudneje.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici h. št. 25, (v lastni hiši)

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanje po 5 Kg. na vse kraje.

NOVA TVRDKA J. ZORNIK

Gorica, Gosposka ulica 7 (tik »Kroj zadr.«) Prva in edina slovenska trgovina za modno in vsakovrstno drugo blago. — ima najlepšo zalogo okraskov za damske obleke, zimskih jaeger podoblek, dežnikov, nogavic, rokavic domačih čevljev, ruskih galošev vilnenih in volnenih šalov modercev, kravati itd. itd vse potrebščine za šivlje

Krojaška mojstra Čufer & Baj

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7 v hiši g. J. Kopača pri okr. sodnji, izdelujeta vsakovrstne obleke za moške po meri, bodisi fine ali pa priproste.

Priporočata se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini in učencem srednjih in ljudskih šol za obilna naročila.

„Centralna posojilnica“ v Gorici,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, sprejema hranilne vloge, katere obrestuje po 4 1/2 polumesečno; nevzdržene obresti pripisuje konec leta h glavnici. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Daje posojila udom na osebni kredit po 6% in na vknjižbo po 5 1/2. Sprejema člane z glavnimi deleži po 200 K in z opravnimi deleži po 2 K.

Olvarja članom tekoče račune, katere obrestuje po dogovoru. Za naganje in vračanje so na razpolago položnice c. kr. pošne hranilnice, tako da je mogoče poslati denar brez pošnih stroškov.

Uradne ure so vsak delavnik od 8—12. ure zjutraj v ulici Vetturini št. 9.

C. kr. priv.

civilni, uradniški in vojaški krojač in trgovec

M. P O V E R A J,

na Travniku št 5.

Naznanjam častitim gospodom odjemalcem in damam, da sem se preselil s svoje krojačnice in trgovino, iz prejšnjih prostorov na Travniku št. 22 v goriznačene prostore na Travniku št. 5.

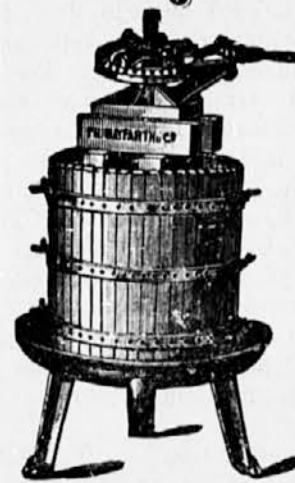
P. n. občinstvu priporočam svojo izborno zalogo vsakovrstnega blaga iz avstrijskih in inozemskih tovarn ter gotovih oblek, sobne in dežne plašče, vsakovrstno možko perilo, srajce Jäger spodnje hlače ter nogovice, oficirske in uradniške priprave, sploh vse, kar je treba paradnim oblekam za vsaki stan.

Izdeluje se haveloke, sako, pelegrine in finjeje obleke za gospe po najnovejši modi.

Blago se prodaja na meter tako po ceni, da je z menoj nemogoča vsaka konkurenca.

Edina prodaja finih dežnikov iz tovarne odlikovane z zlato svetlino na pariški razstavi. Vstrežem vsakemu naročilo in po vsaki mo di.

Najboljše stiskalnice

za vino in za oljke so naše stiskalnice „HERKULES“, najnovejšega in izvrstnega sestava s strojem za dvostroki in trajni pritisk; zajamčena največa uporabnost, večja od vseh drugih stiskalnic.

Najbolje samodelujoče škropilnice za trte patentirane

„SYPHONIA“

katere delujejo same, ne da jih je treba goniti.

Mlini za grozdje, sadje in oljke. Robkalnice z mastilom za grozdje. Plugi za vinograde. Stroji za sušenje sadja, kakor tudi za vse pridelke rastlinske, živinske in rudne. Stiskalnice za seno, slamo itd. na roko. Mlatilnice za pšenico, čistilnice, rešetalnice, mečkalnice za krmo, ročni mlini za žito v raznih velikostih in vsi drugi gospodarski stroji. — Izdelujejo in prodajajo z jamstvom kot posebnost najnovejšega, izbornega, istinitnega pripoznano najboljšega in odlikovanega sestava

PH. MAYFARTH in dr.

c. in kr. izključno privilegovane tvornice gospodarskih in vinarških strojev na Dunaju, II, Taborstrasse št. 71.

odlikovani v vseh državah sveta z 450 zlatimi, srebrnimi in častnimi kolajnami. Ilustrovani ceniki z mnogimi pohvalnimi pismi franko. — Razprodajalci se iščejo povsod, kjer še nismo zastopani. — Čuvaj se ponarejanja.